

САМОЗАХИСТ ЯК НЕОБХІДНА ОБОРОНА

У статті представлений матеріал по самозахисту в різних життєвих ситуаціях, даний аналіз ситуацій при нападі і можливих варіантах захисту. Приведена характеристика нападу і захисту, приведені умови перевищення необхідної самооборони.

Ключові слова: самозахист, напад, хуліган, жертва, рівень самозахисту, перевищення рівня самозахисту.

Любіна Л., Севастьяненко Л. Самозащита как необходимая оборона. В статье представлен материал по самозащите в различных жизненных ситуациях, дан анализ ситуаций при нападении и возможных вариантах защиты. Приведена характеристика нападения и защиты, приведены условия превышения необходимой самообороны.

Ключевые слова: самозащита, нападение, хулиган, жертва, уровень самозащиты, превышение уровня самозащиты.

Lubina L., Sevastianenko L. Self-defence as necessary defensive. In the article material is presented on a self-defence in different vital situations, the analysis of situations is given at an attack and possible variants of defence. Description over of attack and defence is brought; terms over of exceeding of necessary self-defence are brought.

Key words: self-defense, attack, hooligan, victim, level of self-defence, exceeding of level of self-defence.

ВСТУП. Кращий спосіб уникнути хуліганства - не створювати ситуації, в якій вони можливі: чи не гуляти в безлюдному місці, особливо в темний час доби, уникати ввечері заходити у відокремлені двори, заглядати з цікавості в порожні будинки, намагатися уникати скупчень людей, активність яких викликана внаслідок вживання алкоголю. З метою самозахисту можна використовувати підручні засоби (ключі, парасольку, сумку і т. п.). Використання засобів захисту (газового балончика) необхідно відпрацювати, щоб страх і розгубленість НЕ загальмували своєчасність реакції на напад і рішучість. Рухаючись по темній вулиці, не можна відволікатися на те, що знижує увагу (наприклад, слухати плеєр). Помітивши компанію, яка йде слідом і викликає сумніви в безпеці, слід звернутися за допомогою до оточуючих з проханням провести або змінити маршрут руху. Важливо добре знати район пересування, найбільш безпечні маршрути, носити і застосовувати свисток для деморалізації нападників, у разі небезпеки кликати на допомогу криками: «Пожежа!» Важливо пам'ятати, що при вчинення стосовно Вас злочину необхідно негайно повідомити про це в міліцію, тому як саме пошуки злочинців по «гарячих слідах» дають найбільші шанси на їх затримання. Прийоми самооборони для жінок значно відрізняються від чоловічих прийомів. Це відбувається тому, що жінка, як правило, слабкіше чоловіки, тому її удари повинні бути розраховані не на силу, а точність. Вся несправедливість цієї ситуації полягає в тому, що нападу набагато частіше піддаються жінки. Тому кожній з нас ніколи не завадить носити з собою в сумочці газовий балончик. Якщо ж ви хочете завжди бути впевненою в тому, що зможете впоратися з злодієм, що намагаються відвести у вас сумочку, або вийти з ще більш неприємної ситуації, вам слід ознайомитися з правилами самозахисту для жінок

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ. Характеристика нападу. Якими якостями має володіти напад, щоб в обороні виникла необхідність?

1. Перш за все повинно бути суспільно небезпечне посягання. Матеріали судової практики показують, що основна маса суспільно небезпечних посягань проявляється як напад, яке загрожує життю та здоров'ю людини, її власності (причому незалежно від того, відбувається напад на самого обороняється або на оточуючих його людей). Саме в цих випадках, як правило, застосовується необхідна оборона. Напад має бути значно небезпечним. Неприпустимо, наприклад, заподіяння шкоди підлітку, зірвався в саду кілька яблук.

2. Потрібно, щоб напад був готівковим, тобто вже почався, але не припинився. Якщо напад явно ще не розпочато або вже закінчено, то оборонні дії неприпустимі. Дії обороняється, заподіяла шкоду нападаючому, не можуть вважатися досконалими в стані необхідної оборони, якщо шкода заподіяна після того, як посягання було відвернене або закінчено і необхідність застосування захисту явно відпала. Можливість захисту у людини є не тільки безпосередньо в момент нападу, але і при його реальній загрозі, а також у випадках, коли напад закінчено, але, захищаючись, людина не могла реально визначити момент цього закінчення. Слід зазначити, що такі випадки найбільш складні в юридичній практиці. Запитання про те, чи була загроза нападу, закінчилося чи напад чи ні вирішуються остаточно в суді. При цьому в кожному конкретному випадку суд може зробити різні висновки. У таких ситуаціях не обійтися без допомоги досвідчених адвокатів. Наведемо як приклад наступний випадок.

Громадянин Піменов образив громадянина Михалкіна і його дружину, спровокував бійку, в ході якої несподівано вдарив Михалкіна кухонним ножом у плече. Михалкін вийняв ніж з тіла і завдав їм два удари Піменову в груди, від чого той помер на місці. Здавалося б, тілесне ушкодження було заподіяно, коли Піменов закінчив напад. Але у Михалкіна в тій ситуації не було впевненості, що насильницькі дії припинені. На слідстві Михалкін пояснив, що в момент боротьби був упевнений: у живих залишиться той, хто першим опанує ножом. З урахуванням викладених обставин Михалкін був виправданий.

3. Напад має бути дійсним. Тобто напад має існувати реально. Якщо напад існує тільки в уяву людини, тільки лише передполагаємо їм, то це не дає підстави для необхідної оборони. Якщо захищається помилково приймає поведінку супротивника за напад і діє за правилами необхідної оборони, то такі дії розцінюються як уявна оборона. Часто виникає ситуація, коли шкода самозахистом наноситься не тому, хто скоїв посягання, а іншій особі. За уявну оборону може настати

відповідальність. Разом з тим, вважається, що при здійсненні нападу групою осіб захищатися можна від будь-якого нападника, оскільки в цьому випадку противником є уся група в цілому. Таким чином, ми перерахували основні ознаки нападу.

Характеристика захисту. Далі розглянемо ознаки захисту, яка є необхідною обороною.

1. Перш за все, в юридичному сенсі під необхідною обороною розуміється такий захист, в результаті якого завдано реальної шкоди нападаючому. Найчастіше це шкоди його здоров'ю або життю, а також його майну (він може складатися у пошкодженні дорогого одягу, у вбивстві породистої собаки, використовуваної в якості знаряддя нападу, у пошкодженні автомобіля тощо). Саме при нанесенні такої шкоди може стояти питання, була чи ні оборона необхідною. Якщо захист побудована так, що ні здоров'ю, ні майну шкоди не завдано, то питання про наявність оборони не варто. Питання про відповідальність виникає, якщо в результаті оборони виник шкоду життю (настала смерть), а також шкоди здоров'ю. Закон визначає тяжка шкода, шкода середньої тяжкості, легкий шкода здоров'ю, дії, які заподіяли біль.

2. Обов'язковою ознакою необхідної оборони виступає мета захисту. Вона полягає в припиненні нападу, у приведенні противника в такий стан, при якому він не може продовжувати діяти. Якщо ж особа, що піддається нападу, використовувало його як привід для зведення рахунків, для самочинної розправи, то такий захист не є необхідною обороною і підлягає покаранню. Так само оцінюється і провокація необхідної оборони. Вона полягає в тому, що людина своїми діями спеціально провокує когось на напад, щоб створити підстави для відповідних дій, а фактично для розправи.

3. Ознакою необхідної оборони є її своєчасність. Оборона визнається своєчасною, якщо людина захищався в період від початку нападу до його закінчення. Не можна оборонятися далі, якщо нападник наведено в такий стан, при якому він вже не представляє небезпеки. Правда, можливі випадки, коли захищається в запалі боротьби, під впливом душевного хвилювання, яке викликало напад, не помітив того, що напад припинено, і продовжив оборону. Відповідальності за таку несвоечасну оборону настає, якщо боротьба тривала з ініціативи обороняється і він ставив мету завдати подальшої шкоди нападникові, тобто діяв винне. Тут слід зупинитися на випадках, пов'язаних з переходом зброї з рук в руки. Таке буває в ситуаціях, коли захищаючись в процесі боротьби, людина вириває у нападника зброю і пускає його в хід проти свого супротивника. Судова практика найчастіше таку оборону не вважає злочинною. Справа в тому, що якщо супротивник застосовує зброю, то він діє з наміром вбивства. Така мета обумовлює агресивна поведінка нападника навіть після відібрання у нього зброї. У цьому зв'язку застосування забраного зброї часто є доцільним і необхідним⁴. Нарешті, потрібно, щоб необхідна оборона була сумірною, тобто щоб вона не перевищувала допустимих меж. Закон допускає таку захист, при якій нанесений супротивникові шкода була меншою, рівним або трохи більшим, ніж та шкода, який очікувався від його дій. Оцінюючи, чи була при захисті необхідна оборона, потрібно вимірювати засоби і знаряддя нападу. Важливий і характер небезпеки нападу. При з'ясуванні питання про те, чи була оборона необхідної, враховують сили і можливості з відбиття нападу та інші обставини. До них відносяться: кількість нападників і оборонялися, їх вік, фізичний розвиток, наявність зброї, місце і час нападу.

Судова практика дійшла висновку, що дії обороняється не можна розглядати як вчинені з перевищенням необхідної оборони і в тому випадку, коли завдану шкоду виявився більшим, ніж відвернена. Часто в практиці визнається пропорційним, наприклад, нанесення тяжкої шкоди здоров'ю і навіть позбавлення життя особи, яка зазіхає на вбивство, бандитизм, розбійний напад, хуліганство із застосуванням зброї, захоплення заручників, викрадення людини. Сумірною обороною визнається заподіяння шкоди здоров'ю середньої тяжкості при припиненні кишенькової або квартирної крадіжки, при припиненні будь-якого посягання на здоров'я.

ПЕРЕВИЩЕННЯ РІВНЯ НЕОБХІДНОГО САМОЗАХИСТУ

У четвер почався судовий розгляд чергової справи про самооборону. Дівчина, захищаючи друзів, відкрила вогонь з травматика, і тепер їй загрожує вісім років в'язниці. Питання: втекти чи стріляти - досі не має однозначної відповіді, незважаючи на всі зусилля законодавців внести до нього ясність. Ясним залишається тільки прописане в Конституції: «Необхідна оборона є невід'ємним правом особистості». Але межі цієї необхідності залишаються розмитими. Кореспондент НТВ Іван Трушкін з'ясував, чи можна стріляти з рушниць, якщо на тебе напали з лопатою?

Коли на молодих людей з компанії Олександри Лотковой напали двоє чоловіків на станції «Кольоровий Бульвар», не заступилися ні перехожі, ні поліція. І дівчина розуміє: єдиний її помічник - давно куплений травматичний пістолет.

Тепер Олександрю судять за статтю «Умисне заподіяння тяжкої шкоди здоров'ю» - вісім років ув'язнення, якщо не пощастить. Хоча буквально місяць тому з'явилася постановою Верховного суду, який закликає лояльніше ставитися до тих, хто себе захищає. Втім, і в ньому знайдуться «посадочні лазівки». Верховний суд говорить, зокрема, про поняття «уявної самооборони». Коли «відсутнє реальне суспільно небезпечне посягання і обличчя помилково припускає його наявність».

Багато що в «оборонних справах» залежить від ставлення слідчого. А тому юристи радять: якщо ви захищалися до втрати чужого пульсу - постарайтеся зберегти холоднокровність. Не треба тікати або ховатися - треба відразу зателефонувати до «швидку», в поліцію, попередити близьких, а якщо є адвокат - повідомити його.

"Або того, хто не злякався, не втік, а захистив себе і близьких, чекає кримінальна справа?" В Росії? У БІЛЬШОСТІ випадків (за інформацією зі ЗМІ та Інтернету), якщо ти захистив себе, то ти сядеш. Звичайно і в інших країнах все не так гладко, як здається з нашого боку, але у нас простіше "спилати мушку", ніж захищатися.

САМОЗАХИСТ ВІД ХУЛІГАНСЬКОГО НАПАДУ!

І для початку розберемо ситуацію з життя. Наш сьогоднішній герой йшов собі мирно по вулиці, і коли він проходив повз чергового під'їзду, на нього звернула увагу напідпитку компанія хуліганів, вони почали його задирати, лестощі до нього і в кінцевому результаті вони його побити вчотирьох.

Що ж нападу хуліганів на наших вулицях аж ніяк не рідкість, а п'яну компанію можна зустріти практично у кожного під'їзду, рекомендація яку дають багато фахівців по самозахисту, тип «туди не ходи - башка сніг потрапить», не шпарко то актуальна і мало кому допоможе не потрапити в неприємну історію, тому що п'яна компанія може зібратися біля вашого під'їзду, або біля сусіднього. І що ж робити що б не постраждати от від таких компаній?

Найвірніше це постаратися їх обійти, і не як на них не реагувати, звичайно в таких компанях збираються люди бажані самоствердитися за рахунок мирних громадян, але по своїй суті ці дворові герої, як і дворові шавки вельми боязкі, і часто статі і перестануть, по цьому важливо не зупинятися і не давати їм вас оточувати, що називається маневруйте і бути обережні, і показуйте свою рішучість постояти за себе, тільки самі не вдавайтеся в конфлікт, постарайтеся пройти мимо і не зупиняйтеся що б там хто не говорив, і не намагався зробити, ну а якщо спробують напасти то відчайдушно і люто потрібно захищатися прориватися і тікати!

Якщо вас оточили, хапають за одяг, при цьому один з хуліганів схопив за відвороти одягу на грудях обома руками і чогось там вам розповідає, ви концентруєтесь не так на його словах, бо вони носять з його боку відволікаючий характер, ви ж повинні захищатися і прагне вирватися з кільця! Звільніться від захоплення за відворот одягу простим відгинанням великого пальця нападника, або будь-якого зручного для вас його пальця який ви зможете відігнути і виломати, так ви зможете його відпустити вас. Одночасно з цим натиснете на очі нападника, після чого вдарте низом кулака зверху по перенісці нападника, і різко поверніться уліво, до іншого нападаючому (важливо що б перший якого ви нейтралізували на час був у вас за спиною і заважав іншим атакувати вас зі спини). Інший нападник скоріше всього ударить вас круговим ударом кулаком в голову, захищайтеся підставивши лікоть під його удар, просто піднявши лівий лікоть вертикально вгору, і розташуйте його так що б він закривав ваш скроню, а ліва долоня лягає на потилицю, потрапивши на вашу ліктя ворог, відразу від вас відстане бо йому буде дуже боляче, а то і більше він може травмувати руку! Але не сподіваємося лише на блок, із захистом ліктем, наносимо удар в обличчя нападаючому відкритою долонею після чого прихоплюємо у себе під лівою пахвою його праву руку, якою він мул і рухаємося по колу в право так що б цим нападаючим закритися від інших, і наносимо сему супротивнику удар долонею або кулаком в пах, після чого різко обома руками штовхаємо його в плечі по напрямку до решти хуліганам!

У цей момент до вас може підбігти третій і спробувати нанести удар кулаком в голову, якщо ви не змогли їх досить добре заплутати і зіштовхнути один з одним, захищайтеся виставивши йому назустріч руки і ховаючи за ними свою голову, втягуючи шию в плечі, хапайте третього хулігана за обличчя, упріть великі пальці йому в очниці і вдарте його в обличчя головою! Він від вас відлетить, далі відбігав і намагайтеся втекти, якщо до вас підбіжить четвертий відбігав, уникаючи таким чином його ударів руками і ногами, припиняючи його агресію стусаном ноги по гоміліці або ударом в пах, якщо він зігнеться тьопніть його долонями у вигляді човника по вухах, так ви його оглушите, захопіть відразу ж його голову і опустіть на своє коліно, після чого штовхніть в плечі в напрямку в низ і до решти хуліганам і на всіх парах тікайте як тільки вам вдалося присікти їх напад.

У самозахисту від групового нападу важливо використовувати тактику Спартака, розтягуючи нападників на велику дистанцію одного за іншим і в ступаючи в сутичку з одним з нападників, якщо вас переслідують біжить потім різко зупиняйтеся, атакуйте першого з нападників і біжить далі, і так поки ви не знайдете допомога або поки вони від вас не відв'яжуться! Але найважливіше це не дати оточити себе і затиснути в кільце, рухайтесь по кругових траєкторіях навколо нападаючих, виходячи таким чином з кільця і зіштовхуючи їх один з одним, зачіняйтеся одним хуліганом від інших!

Також дуже хороший спосіб самозахисту від натовпу - це закритися одним від інших взявши його на больовий контроль. Але цей метод підійде лише тим хто добре володіє техніками больових прийомів і контролів. За допомогою больового контролю можна змусити людину кричати від болю і використовувати його в якості щита від інших.

Але так чи інакше намагайтеся якомога швидше вирватися і втекти, при цьому Галасу залучайте до себе увагу, кличте на допомогу, а по можливості викличте поліцію. Звичайно навряд лі хтось з перехожих вам допоможе, але все ж певний ефект дасть, хулігани можуть злякатися вашого відсічі та уваги перехожих, і просто відступлять і втечуть. Як йдеться все у ваших руках, а безвихідних ситуацій не буває, навіть з кільця хуліганів можна вирватися і втекти, ну звичайно краще в настільки критичні ситуації не потрапляти, будьте обережними і пильними і ви зможете уникнути багатьох проблем в житті!

САМОЗАХИСТ ВІД ЗГАЛТУВАННЯ

Не дивлячись на те, що гвалтівників недолюблиють навіть сусіди по камері, даний вид злочину продовжує існувати. Прийнято вважати, що жертвами сексуального насильства стають тільки молоді жінки та дівчата викликають своєю зовнішністю інтерес у гвалтівника. Однак, сексуальне зґвалтування цей злочин, і ні які дії жертви, або зовнішній вигляд, не можуть служити виправданням для гвалтівника. Крім того, жертвами насильства може стати буквально кожен. Вельми часто зґвалтованими стають діти, чоловіки, і навіть люди похилого віку. Гвалтівники такими діями намагаються показати свою владу. На превеликий жаль, багато жертв вважають ганебним давати відсіч мерзавцю, а отже за злочиним не слід покарання.

Якщо ж вас все таки зловили, не слід принижуватися або применшувати гвалтівника пощадити вас. Його це тільки розохотить. Ведіть себе впевнено, стримано, можна навіть нахабно. Якщо ви розумієте, що цим гвалтівника не дотримати, можете випробувати спосіб «психічної атаки». Поведіть себе неадекватно. Практика показує, що коли жертва різко перетворюється на агресора, це більш ніж лякає гвалтівника. Уявіть, що ви гвалтівник, і раптом жертва кидається на вас, починає здирати з вас одяг і пробує вже вас зґвалтувати. Чи залишитесь у вас бажання? Якщо впевненості на вищеописане дію у вас не вистачає, пам'ятайте, що у гвалтівника є одне слабке місце, воно ж причинне. Виберіть момент і просто нанесіть удар. Крім того, можна схопити гвалтівника за шию сильно стиснути і різко смикнути. Не соромтеся пускати в хід зуби або предмети, що потрапили вам під руку. Уявіть собі, яке «задоволення» отримає гвалтівник, коли його господарство з двох сторін буде прибите двома каменями. Якщо нанести удар з достатньою силою, то біль буде настільки сильною, що гвалтівник просто може втратити свідомість. Пам'ятайте, сексуальне насильство - це злочин проти вас, як особистості. Захищати себе ви маєте право, при цьому, захищати себе можна всіма доступними в даний момент способами. Але все ж, краще намагайтеся не потрапляти в такі ситуації, а тому будьте гранично обережними, і не запевняйте себе, що з вами такого просто не статися. Статися може все.

САМОЗАХИСТ ВІД ГРУПОВОГО СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛЬСТВА

І для початку розберемо ситуацію з життя. Наша сьогоднішня героїня йшла ввечері до себе додому. Її помітили двоє типів які сиділи на вулиці на бордюрах і пили, вони освистали дівчину, а потім кинулися їй на переріз, вони схопили дівчину і потягли її в куці де і звалтували. Говорячи про сексуальне насильство дуже складно що те рекомендувати або радити. Але так чи інакше жертви сексуального насильства піддавалися нападам через свою необережність і неухважність, як казав один мудрець, мене хтось і колись НЕ обіг, лише тому що я не ходив туди де можуть образити. Так і більшість дівчат ходять ввечері по вулицях одні, одягають викликають вбрання та інше, якщо хочете уникнути проблем то чи не залучайте до себе увагу, і намагайтеся не ходити там де на вас можуть напасти!

Ну а якщо на вас нападає двоє біжать вам на переріз, то потрібно захищатися, вони це роблять непросто так, але потрібно і не піддаватися паніці, а діяти швидко і відчайдушно. Спочатку постарайтеся втекти від агресорів, якщо втекти не вийшло, то потрібно захищатися, а як це зробити якщо на вас біжить двоє чоловіків які сильніше вас і мають чисельну перевагу. Для своєї самооборони потрібно використовувати все що виявиться у вас під рукою, наприклад всі дівчата ходять з сумочками, сумочкою можна відбиватися від нападника, або можна кинути її одному з нападників в обличчя після чого нанесіть йому удар в пах ногою. Кинувши сумочку в нього ви відволічете увагу, і зможете безперешкодно атакувати пах нападаючого.

У цей момент до вас підскочить другий, він скоріше всього вас обхопить за корпус і спробує підняти вас, зачепитися своєї стопою за ногу ворога, що б він не зміг відірвати вас від землі, а далі відгинайте великий палець руки нападаючого, як відомо п'ять пальців сильніше одного, тому ви зможете відігнути один палець нападника захопивши його своїми п'ятьма, відгинайте палець проти природного згину, його навіть можна зламати, і так ви вивільните з ведмежих обіймів злочинця після чого розгорніться до нього і нанесіть йому удар ногою в пах, або по гоміляці, після чого обома руками, долонями у формі човника тьопніть нападника по вухах, так ви його оглушите після чого потрібно бігти з усіх сил, поки ваші супротивники не оклигав і не накинулися на вас з ще більшим завзяттям!

При цьому потрібно сильно кричати, крик він непросто приверне увагу до вас він може чинити психологічний вплив на нападників, ви зможете може бути навіть придушити їх волю і розладнати їх плани, а вам того тільки й треба, адже ваше завдання не здолати гвалтівників у ратній бою а вирватися і втекти використовуючи для цього будь-які доступні засоби!

ВИСНОВКИ

Вся несправедливість цієї ситуації полягає в тому, що нападу набагато частіше піддаються жінки. Тому кожної з нас ніколи не завадить носити з собою в сумочці газовий балончик. Якщо ж ви хочете завжди бути впевненою в тому, що зможете впоратися з злодієм, що намагаються відвести у вас сумочку, або вийти з ще більш неприємної ситуації, вам слід ознайомитися з правилами самозахисту для жінок.

1. Психологічна готовність. Основне, що потрібно засвоїти - ви повинні бути готові не тільки фізично, а й психологічно. Якщо ви зазнали нападу, головне - вміти зберегти самовладання і не піддатися страху. Тому що страх паралізує тіло, або робить руху незграбними. Ні те, ні інше для самозахисту вам не знадобиться. Всі рухи і удари, ви повинні довести до автоматизму, щоб у критичній ситуації тіло спрацювало саме.

2. Точність і швидкість ударів. Основна зброя жінки - швидкість реакції і точність ударів. Тому що удар в плече або живіт здорового чоловіка, не тільки не завдасть йому ніякої шкоди, а, навпаки, розсердить. А приплив агресії - далеко не той результат, якого ви домагаєтесь. Отже, бити потрібно швидко і точно, вибираючи для ударів найвразливіші місця тіла чоловіка.

3. Удари руками. Кістки на долонях жінок зазвичай досить слабкі, тому, вдаривши нападника кулаком в щелепу, ви швидше зламаєте собі пальці, ніж травмуєте чоловіка. Найкраще бити ребром долоні або ліктем. Для цього підійде підборіддя і ніс гвалтівника. Кулаки ж варто використовувати тільки в тому випадку, якщо є можливість вдарити в м'які частини тіла - горло, пах.

4. Удари ногами. Удари ногами більш сильні і ефективні. Вони дозволяють атакувати нападника з більш далекої дистанції. Крім того, жорстка взуття надає їм більшу силу. Найефективніші удари - удари стопою і коліном.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бойченко Н. В. Методические особенности совершенствования технико-тактического мастерства единоборцев при помощи технических средств / Н. В. Бойченко // Физическое воспитание студентов: Научн. журнал. - Харьков: ХДАДМ, 2010. - №2. - С.27-30.

2. Тупеев Ю.В. Анализ методических подходов, используемых при обучении технике двигательных действий в спортивной борьбе / Ю.В. Тупеев, В.Ф. Бойко // Физическое воспитание студентов: научный журнал. - Харьков, ХООНОКУ, 2010. - №3. - С.116-121.

3. Гласко А.В. Модель динамики внимания в процессе восприятия / А.В. Гласко // Журнал ВНД им. И.П. Павлова. - 2008. - Т. 58, №6. - С.738-754.

4. Ильин Е.П. Психология индивидуальных различий / Ильин Е.П. - СПб.: Питер, 2004. - 701с McMahon S.B. Plasticity of pain signaling: Role of neurotrophic factors exemplified by acid-induced pain / McMahon S.B., Jones ' N.G. // Journal of Neurobiology. - 2004. - V.61,1.1. - P.72-87.

5. Strelay J. Temperament: A psychological Perspective / Strelay J. -N.Y.: Plenum, 1999.

6. Williams L.M. The dynamics of cortico-amygdalar and autonomic activity over the experimental time course of fear perception / [., Brown K.J., Das P. et al.] // Cog. Brain Res. - 2004. - V.21. - P. 114-123.

7. Kenneth B.C. Neuroanatomical and Physiological Foundations of Extraversion / Kenneth B.C. // Psychophysiology. - 2007. - V. 18,1.3.P.263-267.

УДК 378.14:378.22:615.8]:369.223.23

Лянной Ю.О.
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка